

ОЦІНКА ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНОМАТОК РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

О.О. Моторна, студент, motornaoo@ukr.net

Науковий керівник – к.с.-г. н., доцент Кириченко В.А.

Миколаївський національний аграрний університет

Вивчено відтворювальні якості свиноматок різних генотипів. Виявлено, що найкращі відтворні показники мали свиноматки зі спадковістю ВБ × Л та ВБ × Д у яких були вищі такі показники як: багатоплідність, великоплідність, маса гнізда поросят при народженні та відлученні, кількість поросят при відлученні, маса одного поросяти при відлученні.

Ключові слова: свиноматки, велика біла, ланрас, дюрк. генотип, відтворювальні якості, великоплідність, багатоплідність.

Постановка проблеми. У комплексі заходів зі збільшення виробництва свинини, поряд з покращенням годівлі та утримання тварин, особливе значення приділяється удосконаленню існуючих порід, підвищенню племінних і відтворювальних якостей тварин. Подальше удосконалення генотипів, створення нових порід, типів, ліній свиней та їх кросів є важливим завданням науковців та свиноводів – практиків, а порівняльне вивчення тварин різного напрямку продуктивності представляє значний теоретичний і практичний інтерес.

На сьогодні свинарство в Україні постало питання щодо необхідності радикального відродження галузі свинарства, переведення її на інтенсивну технологію і досягнення того, щоб вона могла давати дешевшу, конкурентоспроможну продукцію і бути відповідно науковим виробником, створити галузь яку можна було б порівнювати за ефективністю виробництва з передовими країнами світу. Для цього Україна має необхідний генофонд і племінну базу свиней, володіє родючими землями, має висококваліфікований потенціал науковців і виробників.

Переведення свинарства на промислову основу вимагає науково-виробничої розробки багатьох нових питань, які практично охоплюють всю технологію виробництва свинини.

Інтенсифікація свинарства полягає в ефективному використанні основних засобів виробництва (кнурів та свиноматок), підвищення їх продуктивності, поліпшенні відгодівельних та м'ясо-сальних якостей одержуваного приплоду, зниженні собівартості виробленої продукції [1].

Висока плодючість свиней при посиленому відтворенні дає можливість прискорити відновлення цієї галузі і тим самим різко збільшити виробництво м'яса. Ефективність виробництва свинини залежить в більшій мірі від чіткої і правильної організації відтворення тварин.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Рівень відтворювальних якостей свиней значно обумовлює ефективність ведення галузі свинарства, оскільки вони зумовлюють обсяги вирощування та відгодівлі молодняка, тому

підвищення відтворювальних ознак є одним із актуальних завдань на сучасному етапі селекційної роботи у свинарстві [2].

Успадкування репродуктивних ознак в основному відбувається за неадитивним типом, що ускладнює оцінку племінної цінності тварин, але вказує на можливість підвищення багатоплідності, материнських якостей свиноматок, шляхом контрольованої гетерозиготності та створення тваринам належних умов годівлі і утримання. Більшість проведених дослідів вказує на ефективність міжпородних схрещувань, породно-лінійної гібридизації, що призводить, в першу чергу, до збільшення багатоплідності, маси поросят і гнізда в цілому порівняно з чистопородним розведенням.

Розглядаючи схрещування та породно-лінійну гібридизацію як головний фактор підвищення відтворювальних якостей свиней, слід зазначити, що їх ефективність обумовлена комбінаційною здатністю вихідних батьківських порід, типів, ліній, тому актуальною задачею є порівняльна оцінка відтворювальних якостей свиноматок спеціалізованих м'ясних генотипів, при чистопородному розведенні та схрещуванні [3-5].

Постановка завдання. Метою нашої роботи було оцінити відтворювальні якості свиноматок різних генотипів, та встановити від яких тварин можна одержати помісне потомство з кращими якостями.

Матеріали і методика. Дослідження проводилися в умовах ФОП «Сагун В.В.» Новоодеського району Миколаївської області на тваринах великої білої породи (ВБ), а також матках отриманих при схрещуванні свиноматок даної породи з кнурами породи ландрас дюрк.

Для встановлення кращих генотипів були використані матеріали виробничого та зоотехнічного обліку на фермі. Біометричну обробку показників було проведено за допомогою ПЕОМ у програмному забезпеченні Microsoft Excel.

Результати досліджень. Порівняльний аналіз результатів відтворних показників вище вказаних генотипів свиней (табл. 1, рис 1) показав, що за багатоплідністю значну перевагу мали генотипи свиноматок ВБ × Л та ВБ × Д у порівнянні з генотипом свиноматок ВБ та перевищували її на 0,7 кг та 0,6 кг.

За великоплідністю встановлена подібна тенденція. Кращими були генотипи ВБ × Л та ВБ × Д, різниця відповідно склала 0,21 кг та 0,32 кг порівняно з генотипом ВБ.

Використання кнурів порід ландрас та дюрк при поєднанні зі свиноматками великої білої породи також позитивно вплинули на живу масу гнізда поросят при народженні (рис. 2), що становили в генотипі ВБ × Л 16,49 кг та в генотипі ВБ × Д 17,6 кг, що перевищували генотип ВБ відповідно на 3,2 кг та 4,3 кг ($p < 0,001$).

За результатами досліджень також встановлено, що генотипи свиноматок ВБ × Л та ВБ × Д характеризуються вищим відтворним показником таким як кількість поросят при відлученні (рис. 3). У порівнянні з генотипом ВБ він становив відповідно 10,1 гол. та 9,9 гол. та перевищував його відповідно на 1,3 гол. та 1,1 гол. ($p < 0,001$).

Щодо маси одного поросяти при відлученні, то даний показник також був більший у свиноматок генотипів ВБ × Л та ВБ × Д та становив відповідно 8,3 кг та 8,2 кг, що на 0,7 кг та 0,6 кг перевищував генотип ВБ ($p < 0,001$).

Таблиця 1

Відтворювальні показники свиноматок різних генотипів ($\bar{X} \pm S\bar{x}$)

Показник	Генотипи свиноматок		
	ВБ (n=38)	ВБ × Л (n=25)	ВБ × Д (n=26)
Багатоплідність, гол.	11,0±0,62	11,7±0,43	11,6±0,54
Великоплідність, кг	1,20±0,21	1,41±0,33	1,52±0,41
Маса гнізда при народженні, кг	13,3±1,67***	16,49±1,13***	17,6±1,18***
Кількість поросят при відлученні (у 28 днів), гол.	8,8±0,79***	10,1±0,81***	9,9±0,90***
Маса гнізда при відлученні (у 28 днів), кг	66,88±5,30***	83,83±4,98***	81,18±4,35***
Маса одного поросяти при відлученні, кг	7,6±1,19	8,3±2,12	8,2±2,16
Збереженість, %	80	86,3	85,3

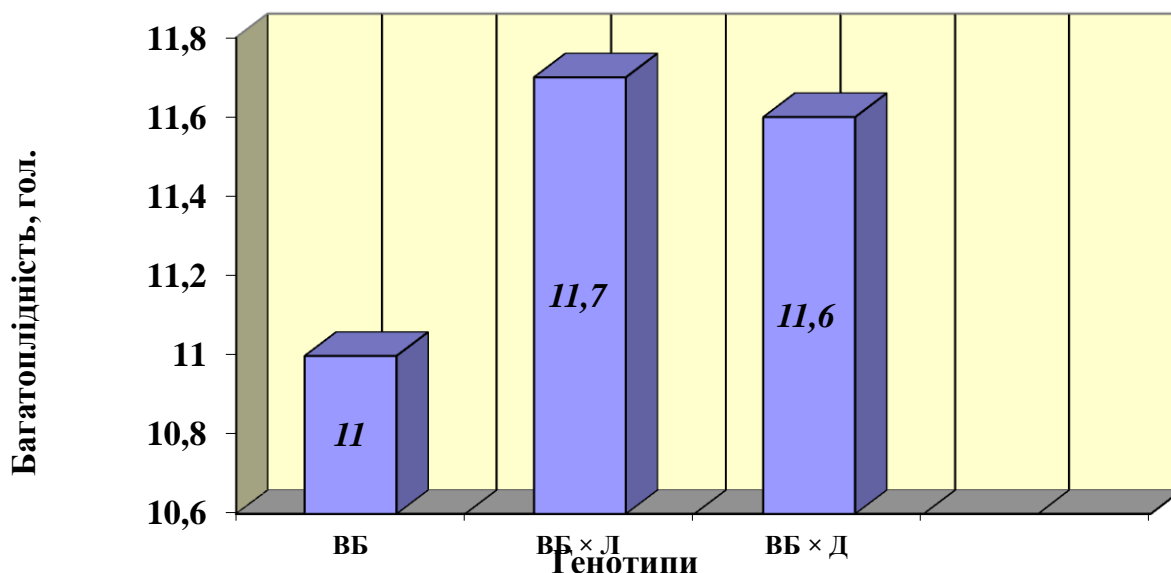

Рис. 1. Багатоплідність свиноматок різних генотипів

Також у своїй роботі нами було проаналізовано такий показник, як маса гнізда поросят після відлучення (у 28 днів). Найвищою вона виявилась у свиноматок генотипів ВБ × Л та ВБ × Д – у порівнянні зі свиноматками ВБ породи становив відповідно 83,1 кг та 81,2 кг.

Найвищу збереженість (рис. 4) поросят при відлученні у 28 днів мали свиноматки генотипів ВБ × Л та ВБ × Д, які перевищували даний показник свиноматок ВБ породи (80%) та становили відповідно 86,3% та 85,3%.

Одержані результати свідчать, що за найкращі відтворні показники мають генотипи свиноматок ВБ × Л та ВБ × Д, від яких можна одержати помісне потомство з кращими відгодівельними якостями.

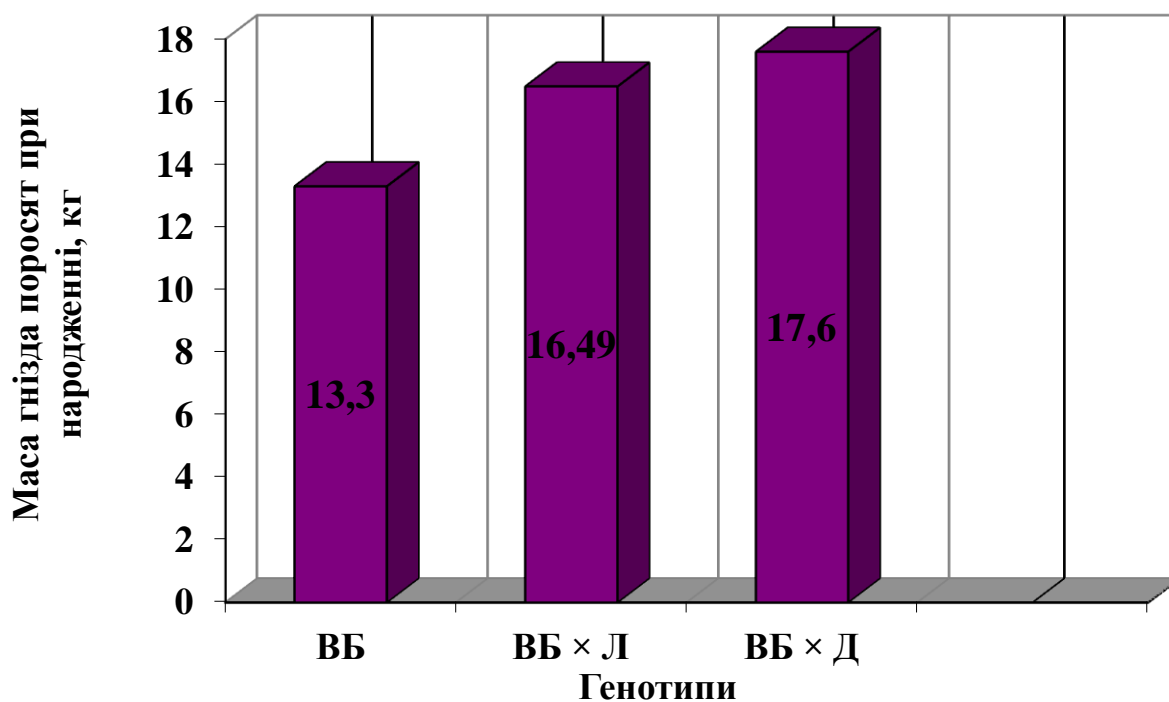

Рис. 2. Маса гнізда поросят при народженні

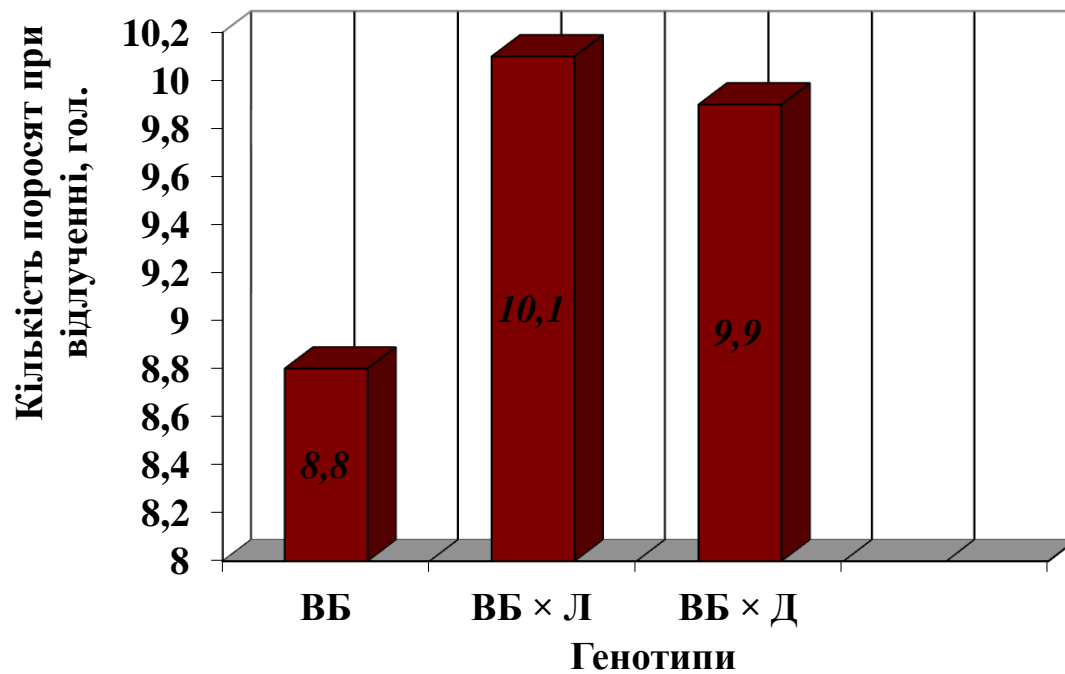

Рис. 3. Кількість поросят при відлученні свиноматок різних генотипів

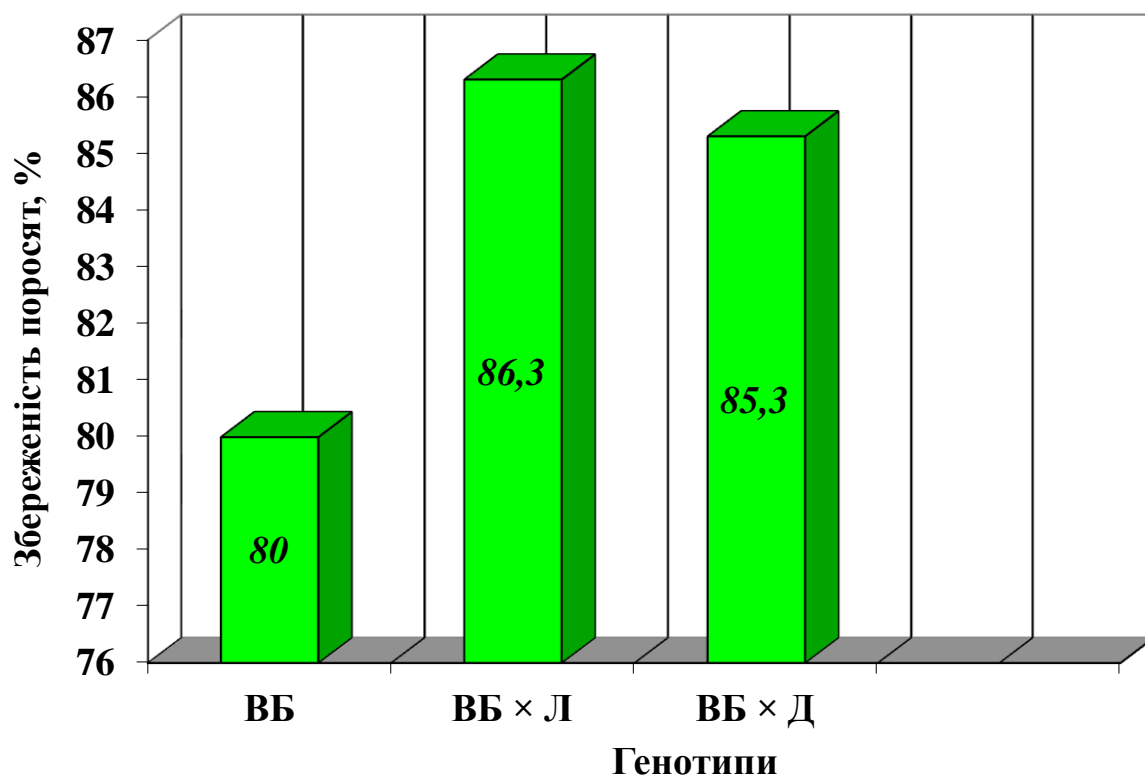

Рис. 4. Збереженість поросят від свиноматок різних генотипів

Висновки і перспективи подальших досліджень. Виявлено, що найкращі відтворні показники мали свиноматки зі спадковістю ВБ × Л та ВБ × Д у яких були вищі такі показники як: багатоплідність, великоплідність, маса гнізда поросят при народженні та відлученні, кількість поросят при відлученні,

маса одного поросяти при відлученні. Таким чином від цих маток можна одержати помісне потомство з кращими якостями.

Список використаних джерел

1. Березовський М.Д. Стан і перспективи селекції свиней великої білої породи в Україні. *Вісник аграрної науки*. 2009. №10. С. 49-52.
2. Журавель М.П., Давиденко В.М. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин. К. : Слово, 2005. 336 с.
3. Походня Г.С. Відтворна здатність та продуктивність свиней різних генотипів і методів розведення. *Ефективне тваринництво*. 2011. Вип. 4. С. 33-36.
4. Технологія виробництва продукції свинарства / [Топіха В.С., Лихач В.Я., Луговий С.І., Калиниченко Г.І., Коваль О.А., Трибрат Р.О.] Миколаїв : МДАУ, 2010. 464 с.
5. Топіха В.С. М'ясні генотипи свиней південного регіону України / [В.С. Топіха, Р.О. Трибрат, С.І. Луговий та ін.]. Миколаїв : МДАУ, 2008. 350 с.

***O.O. Motorna* ASSESSMENT OF THE REPRODUCTIVE QUALITIES OF SOWS OF DIFFERENT GENOTYPES**

The reproductive qualities of sows of different genotypes were studied. It was found that sows with heredity $WB \times L$ and $WB \times D$ were found to have the best reproductive indices, which had higher rates such as multiplicity, infertility, weight of piglets at birth and weaning, number of piglets at weaning, weight of one piglet at weaning.

Key words: sows, big white, lanras, duroc. genotype, reproductive qualities, fertility, multiplicity.